
**Wymagania edukacyjne z języka polskiego
dla klasy VI**

Kształcenie literackie i kulturowe

<i>Ocena celująca</i>	<i>Ocena bardzo dobra</i>	<i>Ocena dobra</i>	<i>Ocena dostateczna</i>	<i>Ocena dopuszczająca</i>
Uczeń:				
<p>Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przytacza i wyjaśnia informacje w tekście, wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi np. opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą • oddziela informacje ważne od drugorzędnych, fakty od opinii i wykorzystuje je w odczytywaniu znaczeń dosłownych i przenośnych • omawia temat i główną myśl tekstu na poziomie dosłownym 	<p>Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • swobodnie odczytuje nastrój, intencje i przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich • wyraża spójne zdanie na temat wysłuchanego komunikatu • samodzielnie charakteryzuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich i nieliterackich • samodzielnie wyjaśnia dosłowne i symboliczne intencje nadawcy • oddziela informacje ważne od 	<p>Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy notatkę w formie tabeli, schematu, punktów, kilkudzaniowej wypowiedzi; formułuje pytania i rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów • na podstawie słuchanego tekstu tworzy samodzielną notatkę: pisze plan, • odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich • identyfikuje i krótko charakteryzuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich • -odróżnia pojęcie 	<p>Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkudzaniowej wypowiedzi, rozpoznaje główne intencje nadawcy i nastrój słuchanych komunikatów • rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne • -wskazuje cechy bohaterów -odróżnia osobę mówiącą i narratora od 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym tekście • identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich i użytkowych • rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, zachętę, odmowę, przeprosiny, zaproszenie • samodzielnie lub z niewielką pomocą wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie • rozpoznaje życzenia, ogłoszenie, instrukcję, przepis, list, • sprawdza pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym

<p>i przenośnym</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i odczytuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi • systematycznie rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji • samodzielnie i poprawnie opowiada o swoich reakcjach i refleksjach czytelniczych, nazywa je, uzasadnia; ocenia i opisuje utwór, konfrontuje swoje reakcje czytelnicze z reakcjami innych odbiorców, samodzielnie mówi o tematyce czytanego utworu i zauważa jego złożoną problematykę • wykorzystuje wiedzę na temat podmiotu lirycznego (w tym zbiorowego), adresata i bohatera wiersza do interpretacji utworu • wnikliwie omawia obrazy poetyckie w 	<p>drugorzędnych, fakty od opinii</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie i samodzielnie buduje poznane formy wypowiedzi pisemnej • wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi • rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do rozwijania własnych zainteresowań • odnajduje w utworze poetyckim epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofę, powtórzenia, zdrobnienia, zgrubienia, obrazy poetyckie, anaforę, pytanie retoryczne, objaśnia ich funkcję i znaczenie przenośne 	<p>fikcji literackiej od rzeczywistości</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w narracji elementy opisu, opowiadania, dialogu • odróżnia wiersz stroficzny od ciągłego • w utworze poetyckim wyróżnia i wskazuje podstawowe środki stylistyczne • wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach, listach (w tym oficjalnych), dziennikach, pamiętnikach, relacjach, dedykacjach, podziękowaniach • z pomocą nauczyciela odczytuje przesłanie przypowieści • rozpoznaje wiersz biały • W sposób schematyczny <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje i 	<p>rzeczywistego autora</p> <ul style="list-style-type: none"> • porządkuje wydarzenia • opowiada fabułę usłyszanej historii, formułuje pytania • identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich i użytkowych • rozpoznaje dosłowne intencje nadawcy • określa temat i główną myśl tekstu na poziomie dosłownym • wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, śródtytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie • buduje krótkie :życzenia, ogłoszenia, listy • nazywa swoje reakcje czytelnicze, określa temat czytanego utworu i próbuje określić jego problematykę • wyszukuje zabiegi 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia utwory pisane wierszem i prozą, • wyodrębnia elementy świata przedstawionego w utworze literackim • wskazuje morał, wyjaśnia go z pomocą nauczyciela • wskazuje wers, zwrotka, rym, refren, liczba sylab w wersie • przypisuje podstawowe cechy bohaterom
---	--	--	--	--

<p>wierszu</p> <ul style="list-style-type: none"> • płynnie objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim, takich jak czas i miejsce wydarzeń, narrator (pierwszo- i trzecioosobowy), akcja, fabuła, wątek (główny i poboczny), wydarzenia, punkt kulminacyjny, zwrot akcji, bohater (pozytywny – negatywny, główny, drugoplanowy, epizodyczny, tytułowy, zbiorowy) • biegle identyfikuje mit, bajkę, hymn, przypowieść, legendę i nowelę, dziennik, pamiętnik, powieść, szczegółowo omawia ich cechy, swobodnie omawia cechy różnych gatunków powieści (obyczajowej, fantastycznej, naukowej, fantasy, historycznej, przygodowej) i potrafi 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza, nigdy nie utożsamiając ich ze sobą • odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze • objaśnia moralną bajki na poziomie dosłownym • płynnie operuje pojęciami: wers, zwrotka, rym (dokładny – niedokładny, układ rymów), refren, liczba sylab w wersie, samodzielnie omawia funkcję tych elementów w wierszu • rozpoznaje wiersz biały • charakteryzuje komiks jako tekst kultury, płynnie wskazuje charakterystyczne dla niego cechy • charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich doświadczenia i postawy odnoszące się do różnych wartości, konfrontuje sytuację 	<p>ocenia bohaterów oraz ich postawy i doświadczenia, odnosi postawy i doświadczenia bohaterów do własnych przeżyć</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie i wyjaśnia pojęcie fikcji literackiej, odszukuje w utworze elementy prawdziwe, prawdopodobne (realistyczne) i fantastyczne 	<p>stylistyczne w utworach literackich (epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze,</p> <ul style="list-style-type: none"> • z niewielką pomocą nauczyciela odróżnia autora, adresata i bohatera wiersza w analizowanym tekście • określa i nazywa elementy świata przedstawionego w poznany na lekcji utworze epickim, takie jak: czas i miejsce wydarzeń, wątek (główny i poboczny), akcja, fabuła, wydarzenia, punkt kulminacyjny, bohater (pozytywny – negatywny, główny, drugoplanowy) • odróżnia dialog od monologu, wskazuje je w utworze • odczytuje komiks i 	
--	---	---	---	--

<p>odnieć je do lektur</p> <ul style="list-style-type: none"> • objaśnia morał bajki na poziomie dosłownym i symbolicznym • swobodnie używa pojęć z zakresu teatru, filmu i radia • świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, potrafi samodzielnie wybrać spośród nich wartościową i interesującą dla niego ofertę, a także wyrazić przemyślaną opinię na ich temat 	<p>bohaterów z własnymi doświadczeniami i doświadczeniami innych bohaterów literackich</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie i wyjaśnia pojęcie fikcji literackiej prawdopodobnej i fantastycznej, sprawnie odszukuje i objaśnia w utworze elementy prawdziwe, prawdopodobne (realistyczne) i fantastyczne • 		<p>wymienia jego cechy</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia osoby związane z teatrem • 	
--	---	--	---	--

Tworzenie wypowiedzi

<i>Ocena celująca</i>	<i>Ocena bardzo dobra</i>	<i>Ocena dobra</i>	<i>Ocena dostateczna</i>	<i>Ocena dopuszczająca</i>
Uczeń:				
<ul style="list-style-type: none"> formułuje trafne, ciekawe pytania, udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym, świadomie dobiera intonację zdaniową w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje poprawny język, bogate słownictwo oraz frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści wygłaszanych z pamięci lub recytowanych utworów interpretuje przenośne treści utworów poetyckich 	<ul style="list-style-type: none"> płynne dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji (np. oficjalnej i nieoficjalnej), świadomie dobiera różne typy wypowiedzeń prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące w sposób przemyślany i uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując bogate i właściwe tematowi słownictwo oraz służące do formułowania ocen, opinii, emocji świadomie wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi składa pomysłowe życzenia, 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje przemyślane pytania otwarte i zamknięte, udziela odpowiedzi w formie krótkiej, sensownej wypowiedzi gromadzi wyrazy określające i nazywające, np. cechy wyglądu i charakteru z niewielką pomocą nauczyciela poprawnie streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe aktywnie uczestniczy w rozmowie o lekturze, filmie czy codziennych sytuacjach z pomocą nauczyciela w sposób logiczny i uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, 	<ul style="list-style-type: none"> udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych wypowiada się w logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą nas rzeczywistością, lekturą, utworem poetyckim, filmem itp. Opisuje w kilku zdaniach obraz, ilustrację, plakat oraz przedmiot, miejsce, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni; krótko, ale w sposób uporządkowany opisuje postać, zwierzę, przedmiot składa życzenia, tworzy krótką wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady 	<ul style="list-style-type: none"> w kilku zdaniach opisuje obraz, ilustrację, plakat, przedmiot, miejsce, postać, zwierzę wygłasza z pamięci fragment tekst utworu poetyckiego opisuje np. wygląd kolegi i podaje kilka cech charakteru, stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu zna podstawowe elementy budowy listu oficjalnego i nieoficjalnego redaguje krótkie opowiadanie odtwórcze w dłuższych formach wypowiedzi pisemnych stosuje

<p>przewidzianych w programie nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje tezę, podaje przekonujące, przemyślane argumenty i przykłady, świadomie używa argumentów odnoszących się do faktów i logiki oraz odwołujących się do emocji, bierze czynny udział w dyskusji, przedstawiając przemyślane stanowisko i logicznie, wyczerpująco je uzasadnia, rozumie funkcję perswazji w wypowiedzi • bezbłędnie wymienia spójniki, przed którymi stawia się przecinek / nie stawia się przecinka, nawykowo stosuje tę wiedzę w praktyce, poprawnie oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym (również o skomplikowanej budowie) • układa rozbudowane fabularnie, 	<p>podziękowanie, tworzy precyzyjną wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje tezę, argumenty i przykłady, świadomie używa argumentów • komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, płynnie stosuje wszystkie poznane reguły ortograficzne, zna i stosuje wyjątki od nich • bezbłędnie wymienia spójniki, przed którymi stawia się przecinek / nie stawia się przecinka, • precyzyjnie streszcza przeczytane utwory literackie, zachowując 	<p>postać, zwierzę, przedmiot, przeżycia, obraz, ilustrację, plakat, stosując właściwe tematowi słownictwo, jak i słownictwo służące do formułowania ocen, opinii, emocji oraz słownictwo opisujące</p> <ul style="list-style-type: none"> • wygłasza z pamięci teksty poetyckie, posługując się pauzą, barwą głosu • objaśnia znaczenia dosłowne wyrazów • formułuje prostą tezę, podaje do niej argumenty • zna i stosuje zasady zapisu przymiotników złożonych • redaguje poznane krótkie formy wypowiedzi pisemnej • w wypowiedziach stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, 	<p>gry</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne • odróżnia nazwy własne od pospolitych • wymienia spójniki, przed którymi stawia się przecinek • sporządza schematyczną charakterystykę postaci rzeczywistej i bohatera literackiego 	<p>akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi</p>
---	--	--	---	--

<p>pomysłowe, wyczerpujące, poprawnie skomponowane opowiadanie odtwórcze/twórcze, list i dziennik z perspektywy bohatera, precyzyjnie streszcza przeczytane utwory literackie, zachowując porządek chronologiczny i uwzględniając hierarchię wydarzeń; redaguje opis przeżyć</p> <ul style="list-style-type: none"> • • sporządza samodzielną, wnikliwą charakterystykę postaci rzeczywistej i bohatera literackiego • tworzy szczegółowy, dobrze skomponowany opis obrazu, rzeźby i plakatu, stosując właściwe danej dziedzinie szuki nazewnictwo i słownictwo opisujące oraz służące do formułowania ocen i opinii, emocji • sporządza poprawny, bogaty leksykalnie 	<p>porządek chronologiczny i uwzględniając hierarchię wydarzeń; redaguje opis przeżyć</p> <ul style="list-style-type: none"> • sporządza poprawny, opis przeżyć wewnętrznych • uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury • udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym, stylistycznym, ortograficznym 	<p>liczebnika i czasownika we wszystkich trybach</p>		
--	--	--	--	--

<p>opis przeżyć wewnętrznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • w wypowiedziach związanych z lekturą, tekstem poetyckim, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje bogate słownictwo, frazeologizmy, przysłowia związane z omawianą tematyką; jego język jest poprawny • dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, stylistycznym i treściowym 				
---	--	--	--	--

Kształcenie językowe

<i>Ocena bardzo dobra</i>	<i>Ocena bardzo dobra</i>	<i>Ocena dobra</i>	<i>Ocena dostateczna</i>	<i>Ocena dopuszczająca</i>
---------------------------	---------------------------	--------------------	--------------------------	----------------------------

Uczeń:

<ul style="list-style-type: none"> • świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki 	<ul style="list-style-type: none"> • w wypowiedziach operuje związkami frazeologicznymi, przysłowiami, słownictwem wartościującym i opisującym • dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, samodzielnie i swobodnie dobiera zdrobienia, zgrubienia, synonimy, antonimy, wyrazy wieloznaczne, frazeologizmy, słownictwo wartościujące i opisujące, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej • samodzielnie rozpoznaje różne typy zdań 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje w wypowiedziach- rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania • określa rodzaje liczebników, zaimków (określa ich formę, przeważnie poprawnie wskazuje zaimki w tekście, nazywa ich rodzaje, wskazuje przyimek (i wyrażenie przyimkowe), partykułę, wykrzyknik, spójnik, • odszukuje w zdaniach orzeczenie czasownikowe i imienne; rozpoznaje pozostałe części zdania: • odszukuje w związkach wyrazowych wyraz nadrzędny, podrzędny, wyrazy równorzędne (szereg); wskazuje w zdaniach związek 	<ul style="list-style-type: none"> • Buduje proste związki wyrazowe • rozpoznaje i odmienia typowe rzeczowniki własne i pospolite, a także niektóre rzeczowniki o nietypowej odmianie, czasowniki, przymiotniki; rozpoznaje i z reguły poprawnie odmienia liczebniki, • ; rozpoznaje przysłówki i stopniuje je, nazywając rodzaj stopniowania; • sporządza wykres zdania pojedynczego • tworzy rodzinę wyrazów • rozpoznaje nieosobowe formy czasownika (z pomocą nauczyciela) • stosuje wykrzyknik • rozpoznaje najczęstsze zaimki i 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznaje podstawowe części mowy • rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania • z pomocą nauczyciela dopisuje wyrazy pochodny do podstawowego - wskazuje wyraz podstawowy
--	--	---	---	--

	<p>pojedynczych (pytające, oznajmujące, rozkazujące, neutralne, wykrzyknikowe, nierozwinięte, rozwinięte), zdania złożone</p> <p>współrzędnie i podrzędnie, równoważniki zdań; wskazuje podmiot (gramatyczny – wyrażony różnymi częściami mowy: rzeczownikiem, przymiotnikiem, zaimkiem, liczebnikiem, bezokolicznikiem, a także domyślny, logiczny w dopełniaczu), orzeczenie, (czasownikowe i imienne); rozpoznaje zdania bezpodmiotowe, swobodnie</p>	<p>główny i związki poboczne, grupę podmiotu i grupę orzeczenia;</p> <ul style="list-style-type: none">• buduje proste zdanie podrzędne i współrzędne	<p>spójniki</p>	
--	--	---	-----------------	--

	<p>rozpoznaje w zdaniach pozostałe części zdania:</p> <ul style="list-style-type: none">• bezbłędnie rozpoznaje i nazywa odmienne i nieodmienne części mowy			
--	---	--	--	--